

Briselē, 2023. gada 23. maijā
(OR. en)

9043/23

Starpiestāžu lieta:
2008/0140(CNS)

SOC 296
ANTIDISCRIM 41
MI 372
JAI 554
FREMP 131

ZIŅOJUMS

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepr. dok. Nr.:	8468/23
K-jas dok. Nr.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Temats:	Priekšlikums – Padomes Direktīva par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas – <i>progresā ziņojums</i>

I. IEVADS

Komisija 2008. gada 2. jūlijā pieņēma priekšlikumu Padomes direktīvai, kuras mērķis ir paplašināt aizsardzību pret diskrimināciju reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ, attiecinot to arī uz jomām, kas nav saistītas ar nodarbinātību.

Papildinot šajā jomā spēkā esošos EK tiesību aktus ¹, ar ierosināto horizontālo vienlīdzīgas attieksmes direktīvu, tiktu aizliegta diskriminācija minēto iemeslu dēļ šādās jomās: sociālā aizsardzība, tostarp sociālais nodrošinājums un veselības aprūpe, izglītība un piekļuve precēm un pakalpojumiem, tostarp mājokļiem.

¹ Konkrēti, Padomes Direktīvas 79/7/EEK, 2000/43/EK, 2000/78/EK un 2004/113/EK.

Vairākums delegāciju principā pauda gandarījumu par priekšlikumu; daudzas delegācijas apstiprināja, ka priekšlikuma mērķis ir papildināt spēkā esošo tiesisko regulējumu, ar horizontālu pieeju pievēršoties visiem četriem diskriminācijas veidiem.

Lielākā daļa delegāciju apstiprināja, ka ir svarīgi veicināt vienlīdzīgu attieksmi kā kopēju vērtību Eiropas Savienībā. Vairākas delegācijas īpaši uzsvēra priekšlikuma nozīmīgumu saistībā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*). Tomēr dažas delegācijas labprātāk vēlētos vērienīgākus noteikumus attiecībā uz invaliditāti.

Uzsverot, cik svarīgi ir cīnīties pret diskrimināciju, dažas delegācijas tomēr apšaubīja vajadzību pēc Komisijas priekšlikuma, par kuru tās pauda uzskatu, ka ar to dažos jautājumos tiek ierobežota valstu kompetence un ka tas ir pretrunā subsidiaritātes un proporcionalitātes principam. Dažas delegācijas arī lūdza paskaidrojumus un pauda bažas, jo īpaši par juridiskās noteiktības trūkumu, kompetenču sadalījumu un priekšlikuma praktisko, finansiālo un tiesisko ietekmi.

Divas delegācijas uztur spēkā vispārējās atrunas par priekšlikumu kā tādu.

Šobrīd visas delegācijas uztur spēkā vispārējās izpētes atrunas par tekstu.

CZ un DK uztur spēkā parlamentāras izpētes atrunas. Komisija atbalsta kompromisa meklējumus, vienlaikus šajā posmā saglabājot izpētes atrunu par jebkādam izmaiņām tās sākotnējā priekšlikumā.

Eiropas Parlaments atzinumu pieņēma 2009. gada 2. oktobrī ² apspriežu procedūrā. Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī uz priekšlikumu tagad attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību 19. pants; tādējādi ir nepieciešama Padomes vienprātība pēc tam, kad ir saņemta Eiropas Parlamenta *piekrišana*.

² Skatīt dok. A6-0149/2009. Pašreizējā Parlamenta sasaukumā par referenti ir iecelta *Alice Kuhnke* (SE/Zaļo un Eiropas Brīvās apvienības grupa).

II. PADOMES DARBS PREZIDENTVALSTS ZVIEDRIJAS VADĪBĀ

Pēc 2021. un 2022. gadā notikušajām diskusijām, kurās galvenā uzmanība tika pievērsta noteikumiem attiecībā uz invaliditāti ³, Sociālo jautājumu darba grupa ⁴ turpināja dosjē izskatīšanu, pamatojoties uz prezidentvalsts Zviedrijas iesniegto orientējošo piezīmi ⁵.

Savā orientējošā piezīmē prezidentvalsts aicināja delegācijas norādīt, vai tās uzskata, ka ir nepieciešams sīkāk precizēt dažus galvenos noteikumus attiecībā uz *diskriminācijas jēdzienu* (2. pants), *darbības jomu* (3. pants) un *saprātīgiem pielāgojumiem personām ar invaliditāti* (4.a pants).

Daudzas delegācijas uzskatīja, ka minētie elementi nav sīkāk jāprecizē. Viena delegācija vēlreiz norādīja, ka priekšlikumā nav ievērots subsidiaritātes princips. Citas delegācijas uzskatīja, ka jāturpina strādāt pie visiem trim jautājumiem, kā arī pie citām teksta daļām. Galveno apspriesto tematu vidū bija šādi jautājumi:

2. pants – Diskriminācijas jēdziens

Viena delegācija aicināja skaidrāk definēt diskriminācijas jēdzienu, lai novērstu juridisko nenoteiktību un lai Eiropas Savienības Tiesai (EST) turpmāk nebūtu jāinterpretē šis jēdziens.

Dažas delegācijas vēlējās, lai jēdziens "*multiplā diskriminācija*" (tostarp intersekcionālā diskriminācija) tiktu precizēts pantos, kā arī apsvērumos ⁶.

Dažas delegācijas aicināja tekstā atjaunot jēdzienus "*diskriminācija saistības dēļ*" un "*diskriminācija pieņemumu dēļ*".

Viena delegācija vēlējās, lai direktīvas darbības joma tiktu paplašināta, līdztekus seksuālajai orientācijai ietverot arī dzimtisko identitāti un dzimuma pašizpausmi.

³ Sk. dok. 9109/21, 14046/21 un 13070/22.

⁴ Sanāksme notika 2023. gada 11. maijā.

⁵ Dok. 8468/23.

⁶ Skatīt arī 12.ab apsvērumu.

Dažas delegācijas uzskatīja, ka ir jāprecizē noteikumi par pieļaujamām atšķirībām attieksmē finanšu pakalpojumu sniegšanā, pamatojoties uz vecumu vai veselības stāvokli, kas var būt saistīts ar personas invaliditāti, tostarp saistībā ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*).

3. pants – Darbības joma

Viena delegācija aicināja precizēt noteikumus attiecībā uz "vecumu", lai novērstu juridisko nenoteiktību un lai Eiropas Savienības Tiesai (EST) turpmāk nebūtu jāinterpretē minētie noteikumi.

Viena delegācija aicināja svītrot atbilstīguma atsauci uz valstu "tiesiskajām tradīcijām", lai nodrošinātu ES tiesību pārākuma ievērošanu (3. panta 1. punkts). Viena delegācija arī apšaubīja ar civilstāvokli saistīto sociālā nodrošinājuma tiesību izslēgšanu no direktīvas darbības jomas.

4.a pants – Saprātīgi pielāgojumi personām ar invaliditāti

Dažas delegācijas uzskatīja, ka ir jāprecizē konkrētās tiesības un izņēmumi, kas izriet no noteikumiem par saprātīgiem pielāgojumiem, tostarp nesamērīga sloga jēdziens. Atgādinot, cik svarīgi ir saglabāt saskanību ar *UNCRPD*, vairākas delegācijas arī brīdināja par noteikumu attiecībā uz invaliditāti vājināšanu, tostarp par ilgāku termiņu, kas paredzēts, lai īstenotu prasību nodrošināt saprātīgus pielāgojumus (15. panta 2. punkts). Viena delegācija aicināja tekstā atkal iekļaut noteikumus attiecībā uz piekļūstamību.

Viena delegācija arī norādīja, ka ir jāsvītro vai jāsaskaņo 12. pants, ņemot vērā notiekošās diskusijas par ierosinātajām direktīvām attiecībā uz līdztiesības iestāžu standartiem.

Komisijas pārstāvis uzsvēra, ka vērienīgais mērķis attiecībā uz aizsardzību pret diskrimināciju invaliditātes dēļ ir jāsaglabā, un norādīja, ka direktīva, cik vien iespējams, jāinterpretē atbilstoši *UNCRPD*. Attiecībā uz piekļūstamību Komisijas pārstāvis norādīja, ka sākotnējā priekšlikumā paredzētais noteikums, proti, ka direktīva neskar Savienības tiesību aktu noteikumus, kas attiecas uz piekļūstamību saistībā ar konkrētām precēm vai pakalpojumiem, pašreizējā tekstā ir saglabāts (4.a panta 4. punkts). Attiecībā uz to, ka svītroti noteikumi par efektīvu nediskriminējošu piekļuvi, Komisijas pārstāvis arī atgādināja, ka ir jānodrošina, lai šīs izmaiņas nemazinātu personu ar invaliditāti aizsardzību jomās, uz kurām attiecas direktīva.

III. NOBEIGUMS

Daudzas delegāciju atkārtoti apstiprināja, ka stingri atbalsta šo priekšlikumu un ātru tā pieņemšanu; daudzas no tām norādīja, ka tās varētu atbalstīt direktīvu pašreizējā redakcijā. Komisijas pārstāvis uzsvēra, ka Komisija joprojām uzskata priekšlikuma pieņemšanu par prioritāti un ir gatava turpināt atbalstīt sarunas, lai panāktu progresu šajā lietā. Ņemot vērā laiku, kas pagājis kopš priekšlikuma pirmās iesniegšanas, vairākas delegācijas arī aicināja rīkot diskusijas politiskā līmenī, lai, ja iespējams, izklūtu no strupceļa.

Pēdējās diskusijās tika panākts zināms progress, kas vēlreiz apliecina to, ka direktīvas projektam ir plašs atbalsts, taču ir skaidrs: lai Padomē varētu panākt vajadzīgo vienprātību, ir nepieciešams ievērojams papildu darbs.